

مرکز مطالعات استراتژیک و منطقی

تجارب هفته

شماره: 445

(از 7 الی 13 سنبله 1403 هـ ش)

جایگاه افغانستان در تغییرات اقلیمی و استراتژی نجات برای مقابله با آن

این نشریه هفته‌وار، تحلیل رویدادهای مهم سیاسی، اقتصادی، امنیتی و اجتماعی افغانستان و منطقه است که به زبان‌های پشتو، دری، انگلیسی و عربی توسط مرکز مطالعات استراتژیک و منطقی تهیه و نشر می‌گردد.

آنچه درین شماره می‌خوانید:

- جایگاه افغانستان در تغییرات اقلیمی و استراتیژی نجات برای مقابله با آن 3
- جایگاه افغانستان در تغییرات اقلیمی 3
- پیامدهای تغییرات اقلیمی در افغانستان 4
- استراتیژی نجات برای مقابله با تغییرات اقلیمی 8
- نتیجه 9
- پیشنهادات 9
- منابع 10

جایگاه افغانستان در تغییرات اقلیمی و استراتژی نجات برای مقابله با آن

مقدمه

کنوانسیون سازمان ملل تغییر اقلیم (Climate change) را عبارت از دگرگونی آب و هوا که به شکل مستقیم یا غیر مستقیم ناشی از فعالیت‌های انسان به‌روی زمین به وجود می‌آید، تعریف کرده است. منظور از آن کلیه تغییراتی است که فعالیت‌های انسانی در ترکیب جو جهانی به وجود آورده است. تغییر اقلیم که در نتیجه پروژه‌های صنعتی از چندین قرن بدینسو با استفاده‌ای روزافزون سوخت‌های فسیلی چون نفت و ذغال سنگ ضمن قطع جنگلات و روش‌های مختلف زراعتی سبب افزایش قابل توجه گازهای گل‌خانه‌ای نظیر کاربن‌دای‌اکساید (CO₂)، متان (CH₄) و نایتروجن اکساید (N₂O) در اتموسفر شده باعث تغییر اقلیم به شمول افزایش درجه حرارت جهانی، بالا رفتن سطح ابحار، شدیدتر شدن و ازدیاد حوادث غیر مترقبه اقلیمی مانند خشکسالی، سیلاب‌ها و طوفان‌های ناگهانی شده است که تحقق حقوق بشر و نیازهای اولیه فیزیکی و فزیولوژیکی آن‌ها را با خطر مواجه نموده اکثریت افراد زیر خط فقر، زنان، اطفال و گروه‌های بومی را در ابعاد مختلف اجتماعی، اقتصادی و سیاسی در معرض تهدید قرار داده است.

افغانستان نه تنها از این تغییرات اقلیمی بی‌بهره نیست بلکه نظر به گزارش‌های جهانی، عنوان ششمین کشور آسیب پذیر جهان در برابر تغییرات اقلیمی را به خود گرفته است. اداره حفاظت از کودکان (Save the Children) در گزارشی اعلام کرده است که در شش ماه نخست سال روان میلادی دست کم 38 هزار تن که 50 درصد آن را کودکان تشکیل می‌دهد در نتیجه تغییرات اقلیمی (خشک سالی، گرمایی شدید، سیل، رانش زمین و طوفان‌ها) در افغانستان بیجا شده اند.

در همین حال مسؤولان اداره ملی حفاظت محیط زیست امارت اسلامی افغانستان در گزارش سالانه خویش اعلام کرده اند که به دلیل تغییرات اقلیمی حدود 21 میلیون نفر در کشور به آب آشامیدنی دسترسی نداشته حدود 2.5 میلیون نفر از مناطق اصلی شان بیجا شده اند. و سالانه به ارزش 250 میلیون دالر در بخش زراعت به کشاورزان آسیب می‌رسد.

در این نوشته جایگاه افغانستان در تغییرات اقلیمی، پیامدهای تغییرات اقلیمی در این کشور و استراتژی نجات جهت مقابله با تغییرات اقلیمی از عمده‌ترین موضوعاتی هستند که به بحث و بررسی گرفته شده اند.

جایگاه افغانستان در تغییرات اقلیمی

افغانستان توافقنامه‌های بین المللی مربوط به تغییرات اقلیمی را چون UNFCCC در سال 1992م، پروتکل کیوتو در سال 2013م و توافقنامه پاریس را در سال 2017م برای همدستی و همکاری با دیگر کشورها برای کاهش اثرات نامطلوب تغییرات اقلیمی امضا کرده است. با آنکه افغانستان می‌تواند از مزایای این توافقات به خصوص پروتوکول کیوتو و توافق پاریس سود برده و بر اساس این پروتوکول‌ها این کشور از کشورهای توسعه یافته کمک مالی، فنی و ظرفیت سازی دریافت کند. اما به دلایل بی‌ثباتی سیاسی و ناامنی به دلیل چند دهه جنگ پی‌گیر و نهایتاً عدم به رسمیت شناختن امارت اسلامی از سوی جامعه جهانی؛

افغانستان تا کنون نتوانسته است از این پروتوکول‌ها به طور درست بهره‌مند شود. حتی از افغانستان در کنفرانس اقلیمی ملل متحد برای سومین سال متوالی در سال‌های 2021، 2022 و 2023م که در دبی برگزار شد، دعوت نشده است .

از سوی دیگر افغانستان تعدادی از قوانین، مقررات و پالیسی‌ها را چون قانون محیط زیست، قانون و مقررات امور جنگل، قانون نفت و گاز، قانون معدن، قانون آب، قانون انرژی و همچنین مقررات کاهش و پیشگیری از آلودگی هوا و سیاست حفاظت از محیط زیست سازماندهی نموده به اجرا گذاشته است. این همه و همه بیانگر تعهد افغانستان به همکاری این کشور با جامعه بین‌المللی در جهت تغییرات آب و هوا می‌باشد.

براساس شاخص خطرات اقلیمی دیده‌بان آلمان در سال 2021م افغانستان به عنوان ششمین کشور آسیب پذیر در جهان پس از موزامبیک، زیمبابیه، جاپان و مالاوی طبقه بندی شده است. همچنین سازمان جهانی غذا در گزارشی گفته است که افغانستان ششمین کشور آسیب پذیر جهان در برابر تغییرات اقلیمی است. نظر به گزارش این نهاد افغانستان در بحران آب و هوا نقش چندانی نداشته یکی از کوچکترین عوامل انتشار گازهای گلخانه‌ای است؛ اما آسیب پذیرترین کشور از رهگذر این معضل پنداشته می‌شود .

از سوی دیگر نظر به گزارش فدراسیون بین‌المللی صلیب سرخ (IFRC) که در سال 2020 منتشر شد، افغانستان از 2000 تا 2019 یکی از ده کشور آسیب پذیر به بلایای طبیعی خوانده شده است. در همین حال مسوول نمایندگی اتحادیه اروپا در کابل اعلام کرده بود که افغانستان آسیب پذیرترین کشور برای مواجهه با تغییرات اقلیمی است. و گزارش روزا اوتانبایوا، رئیس هیئت معاونت سازمان ملل متحد در افغانستان (یوناما) در نشست بین‌المللی سال 2023م در مورد اقلیم در شهر دبی گفته بود که حدود 20 میلیون افغان با کمبود شدید مواد غذایی مواجه اند .

با این حال در کنار تهدیدات تغییر اقلیم، نبود ظرفیت‌های فنی و کم توجهی در عرصه همکاری‌های بین‌المللی به دلیل عدم به رسمیت شناسی امارت اسلامی از سوی جامعه جهانی، حال و آینده افغانستان را هشدار دهنده و نگران کننده تبارز می‌دهد .

پیامدهای تغییرات اقلیمی در افغانستان

طوریکه در فوق اشاره شد نظر به تحقیقات انجام شده به کارگیری از سوخت‌های فسیلی اعم از ذغال سنگ، نفت و گاز از سوی کشورهای صنعتی بیشترین سهم را در تغییرات آب و هوایی جهانی داشته و حدود بیش از 75 درصد از انتشار گازهای گلخانه‌ای جهانی و تنها نزدیک به 90 درصد از کل انتشار کاربن‌دای اکساید را تشکیل می‌دهند. علی‌رغم اینکه افغانستان در انتشار گازهای گلخانه‌ای سهم چندانی ندارد اما به دلیل انتشار گازهای گلخانه‌ای از سوی کشورهای بزرگ صنعتی به خصوص انتشار این گازها باعث تشدید تغییرات اقلیمی در افغانستان شده خسارات بزرگ جانی، مالی و زراعتی را بر مردم این کشور وارد کرده است .

جدول کشورها بر اساس انتشار کاربن دای اکساید از سال 2022 .

NO	Country	CO2Emission (tons, 2022)	1 Year Change	Population (2022)	Per capita	Share of world
1	China	12,667,428,430	-0.39%	1,425,179,569	8.89	32.88%
2	Iran	686,415,730	1.27%	89,524,246	7.67	1.78%
3	Pakistan	199,329,850	-7.74%	243,700,667	0.82	0.52%
4	Uzbekistan	132,433,520	3.70%	34,938,955	3.79	0.34%
5	Turkmenistan	69,882,930	1.83%	7,230,193	9.67	0.18%
6	Tajikistan	10,551,280	1.31%	10,182,222	1.04	0.03%
7	Afghanistan	5,675,770	0.65%	40,578,842	0.14	0.01%

قسمی که در جدول بالا ملاحظه می‌شود افغانستان در مقایسه به جمعیت آن در تولید کاربن‌دای اکساید CO₂ (یکی از عمده‌ترین گازهای گلخانه‌ای در جو زمین است که در تغییرات اقلیمی نقش به‌سزایی دارد.) در مقایسه به کشورهای همسایه که در جدول تذکر رفته افغانستان کمترین نقش را در تولید و انتشار این گاز دارد. اما به دلیل اینکه در همسایه‌گی و نزدیکی با بزرگترین کشورهای انتشار کننده‌ای کاربن دای اکساید؛ چون کشورهای چین، هند، ایران، روسیه، جاپان و... قرار دارد، از آسیب پذیرترین کشورهای جهان از منظر تغییرات اقلیمی بوده و پیامدهای خطرناکی را بر مردم این کشور تحمیل کرده است که در ذیل به آنها پرداخته خواهد شد :

سیلاب‌ها: سرازیر شدن سیلاب‌ها در افغانستان من حیث یک فاجعه مکرر طبیعی، مردم این کشور را با چالش‌های قابل توجهی مواجه کرده است. باران‌های شدید غیر موسمی و جاری شدن سیلاب‌های ویرانگر باعث طغیان رودخانه‌ها شده و حجم زیادی از آب و گل و لای را به زمین‌های کشاورزی و باغ‌ها حتی خانه‌های مسکونی مردم در ولایات متعدد این کشور وارد کرده تلفات جانی بزرگ و خسارات مالی زیادی را بر ساکنین محل تحمیل نموده است. سیلاب‌های اخیر که بر اثر خشکسالی و سبب کاهش نفوذ پذیری خاک که باعث نرخ پائین جذب آب به زمین می‌شود خسارات هنگفتی را برجا مانده است. بر اساس ارقام منتشره از سوی اداره جهانی غذای سازمان ملل در ماه می 2024م، بیش از 300 نفر در جریان سیلاب‌ها جان باخته و بیش از 1000 خانه در ولسوالی‌های ولایات شمال افغانستان تخریب شده اند. از سوی هم صندوق بین‌المللی کودکان ملل متحد (Unicef) در گزارش شش ماهه خویش بیان داشته است که بارندگی‌های شدید و سرازیر شدن سیلاب‌های ویرانگر در شمال شرق افغانستان در ماه می 21 ولسوالی را در بدخشان، بغلان، و تخار متأثر ساخته که در نتیجه 180 تن کشته شدند و 280 تن دیگر زخم برداشتند. اما اوچا دفتر هماهنگ کننده کمک‌های بشر دوستانه ملل متحد گفته است که سیلاب‌های اخیر در افغانستان حدود 83 هزار تن را در افغانستان زیر تأثیر قرار داده است .

اثرات ناگوار تغییرات اقلیمی به ویژه تخریب خانه‌ها و منابع درآمد مردم در افغانستان باعث بیجاشدگان تعداد زیادی از ساکنان محل شده است. براساس گزارش اداره حفاظت از کودکان (Save the Children) در شش ماه نخست سال روان میلادی دست کم 38 هزار تن که بخش عمده ای آن را کودکان تشکیل می‌دهند به دلیل تغییرات اقلیمی در افغانستان بیجا شده‌اند. بر این اساس شمار بیجا شدگان در شش ماه نخست 2024م بیشتر از آمار بیجاشدگان داخلی در طول سال 2023م در افغانستان می‌باشد.

خشکسالی: یکی دیگر از پیامدهای نامطلوب تغییرات اقلیمی خشکسالی و کاهش بارندگی است. طبق تحقیقات انجام شده میانگین بارش باران در افغانستان 256 ملی متر می‌باشد، اما بالاترین سطح بارندگی تا 312 ملی متر در این کشور رسیده است. در حالیکه پائین سطح بارش در این کشور از 100 ملی متر کمتر بوده است. بنابراین نظر به حد اوسط بارندگی در افغانستان این کشور در جمع مناطق خشک جهان به شمار می‌رود. وسعت خشکسالی که نظر به مناطق مختلف چند صد کیلومتر تا هزاران کیلومتر مربع را تحت تأثیر خود قرار می‌دهد و عامل اصلی آن کاهش ریزش باران و برف دانسته می‌شود باعث کمبود منابع آبی نیز می‌گردد. بناء به منظور جبران کمبود منابع آب برای نوشیدن، کشاورزی، دامداری، صنعت و ساحات سبز و... مردم از منابع زیر زمینی بیش از حد استفاده می‌کنند که این باعث آسیب جبران ناپذیر در بخش منابع آبی خواهد شد. از سوی هم دوام پیهم خشکسالی اثرات ناگواری بر کمیت و کیفیت محصولات کشاورزی گذاشته و مشکلات جدی را برای معیشت ایجاد می‌کند. زیرا 80 فیصد اقتصاد مردم افغانستان متکی به زراعت و مالداری بوده و همچنین مانع تلاش برای از بین بردن فقر می‌شود و نیاز مردم به کمک‌های بشر دوستانه را نیز افزایش می‌دهد.

براین اساس صندوق پشتیبانی از کودکان سازمان ملل متحد (Unicef) در افغانستان اعلام کرده است که حدود نزدیک به 24 میلیون تن که 12.3 میلیون آن اطفال می‌باشند به کمک‌های انسان‌دوستانه نیاز دارند. از سوی دیگر در برخی ولایات بخشی از مردم به نسبت کمبود شدید آب آشامیدنی سالم روبرو هستند و به همین دلیل از آب غیر ایمن؛ آب شور، آب تلخ، آب ناپاک و... استفاده می‌کنند. بر اساس گزارش مسؤلان اداره ملی حفاظت از محیط زیست امارت اسلامی در پایان سال گذشته هجری خورشیدی، حدود 21 میلیون نفر به کمبود آب آشامیدنی روبرو هستند، همچنین با نوشیدن حیوانات از آب‌های ناپاک باعث گسترش بیماری‌ها و حتی مرگ و میر می‌شود. طوریکه گزارش (IFRC)، می‌رساند که خشکسالی در افغانستان از اپریل 2018م تا جولای 2019م به 10.6 میلیون نفر آسیب رسانیده است.

زمین لرزه: پژوهشگران بین المللی زلزله، بدین باور هستند که خشکسالی و گرم شدن زمین و تغییر اقلیمی باعث لرزه خیز شدن زمین نمی‌شود، اما این عوامل می‌توانند مکان زلزله خیز را مستعد رخداد وقوع زلزله نمایند. در سال‌های پسین با توجه با تغییرات اقلیمی و تأثیر آن در وقوع زلزله‌های بزرگ به خصوص در اماکن که زلزله‌های قدرتمند در آن جاها پیش‌بینی نمی‌شده بیشتر شده است. بناء تأثیر تغییر اقلیم و خشکسالی در زلزله به خصوص در پنج سال اخیر مورد توجه قرار گرفته و این موضوع در ایالت کالیفورنیای امریکا و کشورهای دیگر همواره مورد توجه جدی قرار گرفته است. در افغانستان، نظر به گزارش دفتر هماهنگی کمک‌های بشر دوستانه سازمان ملل زلزله‌های که در سال گذشته در هرات به وقوع پیوست حدود

11500 تن را متضرر کرد، در حالیکه تا هزار سال قبل در این منطقه هیچ زلزله ای صورت نگرفته بود. همچنین ضمن زلزله‌های کوچک دیگر در تمام مناطق افغانستان زلزله 6.4 ریشتری دیگر نیز در سال گذشته در ولسوالی ولایت جرم بدخشان صورت گرفته بود که تلفات سنگینی بر مردم محل وارد کرده است. به هر حال دانشمندان زلزله شناسی به این نظرند که " تئوری و با استفاده از پیش فرض‌های موجود و روش‌های فزیک می‌توان گفت که نقش و تأثیر تغییرات اقلیمی تنش در تحریک گسیل زلزله و دشت‌های برخوردار از گسل فعال که حجم‌های وسیعی از آب، حدود 30 کیلومتر مکعب به بالا را از دست داده اند، مثبت است ".

افزایش دما: افزایش دما در نتیجه فعالیت‌های انسانی به خصوص فعالیت‌های صنعتی که باعث افزایش انتشار گازهای گلخانه‌ای می‌شود، منجر به تغییرات آب و هوایی و گرم شدن کره زمین می‌شود. دمای زمین از سال 1850م به طور متوسط 0.11 درجه فارنهایت (0.06 درجه سانتیگراد) در هر دهه یا در مجموع حدود 2 درجه فارنهایت افزایش یافته است. اما سرعت گرم شدن از 1982م بیش از سه برابر سریع‌تر شده است 0.36 درجه فارنهایت (0.20 درجه سانتیگراد) در هر دهه سرعت یافته است. سال 2023 گرمترین سال از زمان ثبت جهانی در سال 1850 با اختلاف زیاد بوده است، طوریکه 2.12 درجه فارنهایت (1.18 درجه سانتیگراد) بالاتر از میانگین قرن بیستم 57.0 درجه فارنهایت (13.9 درجه سانتیگراد) بوده است. این 2.43 درجه فارنهایت (1.35 درجه سانتیگراد) بالاتر از میانگین پیش از صنعتی (1850-1900) بوده است. ده سال گذشته میان سال‌های (2014-2023) گرمترین سال‌ها در تاریخ بوده و همچنین پیش‌بینی شده که ممکن است سال 2024م گرمترین سال باشد .

افغانستان نیز در طول دهه‌ها افزایش قابل توجهی در دما را تجربه کرده است براساس گزارش مشترک برنامه جهانی غذا(WFP)، برنامه محیط زیست سازمان ملل متحد (UNEP) و آژانس ملی حفاظت از محیط زیست (NEPA) در طول سی سال گذشته به ویژه در بهار و پاییز، دمای هوا در سراسر کشور افزایش یافته است" گزارش دیگری از NEPA نشان داد که بین سال‌های 1950 و 2010، دمای افغانستان 1.8 درجه سانتیگراد افزایش یافته است که دو برابر نرخ کل جهان است .

امنیت غذایی: نظر به تعریف سازمان ملل که در سال 1986م، امنیت غذایی را به صورت دسترسی همه مردم به غذای کافی در تمام اوقات، برای داشتن یک جسم سالم بیان داشته است. موجود بودن غذا، دسترسی به آن و پایداری در دریافت آن از عوامل عمده امنیت غذایی پنداشته می‌شود. بناء طبق موارد فوق که تغییرات اقلیمی باعث تأثیرات منفی و ناگواری در روند مالداری، زراعت، کشت و باغداری و همچنین باعث خشکسالی و عدم یا کمبود دسترسی به آب سالم می‌شود؛ می‌توان گفت تغییرات اقلیمی تأثیر مستقیم و غیر مستقیم بر امنیت مواد غذایی و همچنین ایجاد خطرات در مراحل مختلف زنجیره غذایی دارد .

بر همین اساس افغانستان گذشته از عوامل دیگر نظر به آسیب‌پذیری این کشور از این منظر به مشکل جدی فقر و گرسنگی روبرو است. بنابراین دفتر هماهنگ کننده کمک‌های بشر دوستانه سازمان ملل متحد 48(OCHA) درصد از جمعیت افغانستان زیر خط فقر زندگی دارند. و این نهاد تصریح داشته است که در حال حاضر 12.4 میلیون تن در افغانستان با نا امنی غذایی مواجه می‌باشند. بر این اساس از هر سه نفر در افغانستان یک نفر به نا امنی غذایی روبرو می‌باشد. بنابراین تغییرات اقلیمی من حیث یک آفت طبیعی

و معضل جهانی با گرفتن کار و دارای مردم اعم از باغ، زمین و مال و حتی خانه و زندگی از عمده ترین عامل فقر برای مردم افغانستان بوده است .

استراتژی نجات برای مقابله با تغییرات اقلیمی

با بکارگیری استراتژی و اقدامات جامع و هماهنگ در سطح داخلی و جهانی، ممکن است بتوانیم بخشی از اثرات منفی تغییرات اقلیمی را کاهش داده به بهبود وضعیت محیط زیست کمک نمایم:

تدابیر داخلی :

- مدیریت منابع آبی: بهبود مدیریت منابع آبی با استفاده از فناوری‌های نوین و نگهداری از اکوسیستم‌های آبی و کاهش آلودگی منابع آبی؛ استراتژی دیگری است که می‌تواند جهت مقابله با تغییرات اقلیمی مؤثر واقع شود .
- پشتیبانی از انرژی‌های تجدید پذیر: سرمایه گذاری و ارائه تسهیلات مالی روی انرژی خورشیدی، بادی و سایر منابع تولید انرژی‌های که انتشار گازهای گلخانه‌ای را در پی ندارند.
- حفاظت از اکوسیستم‌ها: ایجاد مناطق حفاظت شده و حمایت از پروژه‌های موفق در زمینه احیای اکوسیستم‌ها، جنگل‌ها و زیست محیط‌های طبیعی و ارتقای آگاهی عمومی درباره تغییرات اقلیمی و تشویق افراد و جوامع به اتخاذ رفتارهای مسؤولانه و پایدار در رابطه به حفاظت از اکوسیستم‌ها .
- جلوگیری از آلودگی: تلاش صورت گیرد از انواع آلودگی‌ها با بدیل مناسب آن جلوگیری شود؛ مثلاً: جهت جلوگیری و کاهش از وابستگی به سوخت‌های فسیلی در وسایل حمل و نقل در شهرهای بزرگ چون کابل، مزار و کندز و... تشویق به استفاده از حمل و نقل عمومی، دوچرخه سواری و پیاده روی و یا نهایتاً توسعه وسایل نقلیه برقی استفاده کرد و یا می‌شود شبیه برخی کشورها چون چین، هند، اندونزی و... برای آلودگی مالیات وضع شود، تا از انواع انواع آلودگی که در تغییرات اقلیمی نقش دارد جلوگیری و یا کاهش به وجود بیاورد .
- فرهنگ سازی: جهت تشویق مردم به اتخاذ سبک زندگی پایدار؛ برگزاری دوره‌های آموزشی و کمپین‌های رسانه‌ای برای افزایش آگاهی عمومی در باره تغییرات اقلیمی و برخورد مسؤولانه آن‌ها جهت مقابله با تغییرات اقلیمی.

تدابیر جهانی :

- کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای: تنفیذ سیاست‌ها جهت کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای، چون سرمایه گذاری و ارائه تسهیلات مالی در عرصه انرژی‌های تجدید پذیر (خورشیدی، بادی و آبی) و بهینه سازی مصرف انرژی و افزایش کارایی این نوع انرژی در صنایع و ساختمان‌ها .
- تحقیق و توسعه: سرمایه‌گذاری پیرامون تحقیقات علمی جهت توسعه فناوری‌های نوین که در زمینه کاهش گازهای گلخانه‌ای و استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر کمک می‌کند .

- افزایش کنفرانس‌های بین‌المللی: برگزاری کنفرانس‌های بین‌المللی مانند (COP) و دعوت کلیه کشورهای آسیب‌پذیر از تغییرات اقلیمی در آن برای بحث و تبادل نظر درباره تدابیر جهانی جهت مقابله با تغییرات اقلیمی.
- همکاری‌های بین‌المللی: مشارکت در توافق‌نامه‌های بین‌المللی و همکاری با کشورها و سازمان‌های جهانی برای مقابله با چالش‌های اقلیمی، فرصت دیگری است که کشورها می‌توانند در روشنی به آن وظائف و مسؤولیت‌های خویش را شناسایی نموده عملی نمایند.

نتیجه

با توجه به موارد فوق افغانستان با چالش‌های جدی ناشی از تغییرات اقلیمی مواجه است، که بر زندگی میلیون‌ها نفر تأثیر گذاشته و باعث بحران اقتصادی و انسانی شده است. با وجود امضای توافق‌نامه‌های بین‌المللی در راستای مقابله با تغییرات اقلیمی، بی‌ثباتی سیاسی و عدم به رسمیت شناخته شدن امارت اسلامی از سوی جامعه جهانی مانع از بهره‌مندی این کشور از حمایت‌های مالی و فنی شده است.

گزارش‌های ارائه شده نشان می‌دهند که افغانستان در میان آسیب‌پذیرترین کشورها در برابر تغییرات اقلیمی قرار دارد، در حالی که سهم آن در انتشار گازهای گلخانه‌ای بسیار ناچیز است. این وضعیت ناشی از تأثیرات منفی کشورهای صنعتی بر محیط زیست جهانی و عدم توجه کافی به ظرفیت‌های فنی و همکاری‌های بین‌المللی است. بنابراین عدم دسترسی به آب آشامیدنی، افزایش بیجاشدگان داخلی و خسارات قابل توجه در بخش زراعت، نشان‌دهنده ضرورت فوری اقدام برای تقویت زیرساخت‌ها و همکاری‌های بین‌المللی در راستای کاهش اثرات تغییرات اقلیمی در افغانستان است. این کشور نیازمند توجه و حمایت جدی جامعه جهانی برای مقابله با این چالش‌ها و بهبود وضعیت معیشتی مردم می‌باشد.

پیشنهادات

پیشنهادات به امارت اسلامی افغانستان:

1. تقویت ظرفیت‌های محلی: ضرورت است امارت اسلامی برنامه‌های آموزشی و فنی را برای کشاورزان و جوامع محلی در زمینه مدیریت منابع آب و کشاورزی پایدار راه‌اندازی کند. این امر می‌تواند به کاهش آسیب‌پذیری در برابر تغییرات اقلیمی کمک کند.
2. تقویت قوانین زیست‌محیطی: اجرای دقیق‌تر قوانین و مقررات زیست‌محیطی، به ویژه در زمینه حفاظت از جنگل‌ها و منابع آبی، می‌تواند به کاهش اثرات منفی تغییرات اقلیمی کمک کند.
3. توسعه زیرساخت‌های زیست‌محیطی: سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های آبی، غرس نهال در ساحات جنگلی، افزایش پارک‌های سبز در شهرها و آبداری ساحات سبز از جمله سیستم‌های آبیاری مدرن و ذخیره‌سازی آب باران، می‌تواند به کاهش اثرات ناگوار اقلیمی کمک کند.

4. مشارکت با نهادهای محلی و بین‌المللی: ایجاد همکاری‌های مؤثر با سازمان‌های غیردولتی و نهادهای بین‌المللی برای تبادل دانش و منابع می‌تواند به بهبود وضعیت محیط زیست و کاهش آسیب‌های ناشی از تغییرات اقلیمی کمک کند.

پیشنهادات به جامعه جهانی:

1. حمایت مالی و فنی: جامعه جهانی باید بر اساس توافقنامه‌های بین‌المللی، به افغانستان کمک‌های مالی و فنی ارائه دهد تا این کشور بتواند ظرفیت‌های خود را در مقابله با تغییرات اقلیمی تقویت کند.
2. تعامل با امارت اسلامی: جامعه جهانی باید به منظور تسهیل همکاری‌های بین‌المللی، با امارت اسلامی افغانستان تعامل کرده، در مذاکرات مربوط به تغییرات اقلیمی شامل کند.
3. حمایت از پروژه‌های زیست‌محیطی: حمایت از پروژه‌های مرتبط با حفاظت از محیط زیست و تغییرات اقلیمی در افغانستان می‌تواند نقش مهمی در کاهش اثرات منفی این تغییرات ایفا کند.
4. حفظ و توسعه جنگلات: تلاش صورت گیرد جهت حفظ جنگلات از قطع درختان و آتش سوزی در آن جلوگیری کرده جهت توسعه‌ای آن در اماکن فارغه و ساحات دیگر دولتی درختان سبز غرس شود.
5. مدیریت منابع آبی: جهت مدیریت منابع آبی نیاز است از وسائل متعدد چون: چاه‌های ذخیره‌ای، آگاهی‌دهی جهت صرفه‌جویی از آب‌های زیر زمینی، حفظ ساحات سبز و ... استفاده صورت گیرد.
6. برگزاری کنفرانس‌های بین‌المللی: برگزاری کنفرانس‌های بین‌المللی در مورد تغییرات اقلیمی با تمرکز بر وضعیت افغانستان می‌تواند توجه بیشتری را به چالش‌ها و نیازهای این کشور جلب کند.

منابع

1. وینسنت توماس، (2016)، تغییر اقلیم در افغانستان: چشم اندازها و فرصتها، ص 1، لینک:
https://www.boell.de/sites/default/files/climate_change_dari.pdf
1. پروگرام محیط زیست ملل متحد، 2009، ص 16.
1. Save the Children: AFGHANISTAN: EXTREME WEATHER FORCES MORE PEOPLE FROM THEIR HOMES IN FIRST SIX MONTHS OF 2024 THAN ALL 2023, 6 August, 2024, link:
<https://www.savethechildren.net/news/afghanistan-extreme-weather-forces-more-people-their-homes-first-six-months-2024-all-2023>
1. طلوع نیوز: تلاش‌ها برای از سرگیری پروژه‌های محیط زیستی ... 24 اسد 1403 ه.ش، لینک:
<https://tolonews.com/fa/afghanistan-190230#:~:text=%D8%A8%D9%87%20%DA%AF%D9%81%D8%AA%D9%87%20%D9%85%D8%B3%D9%88%D9%88%D9%84%D8%A7%D9%86%20%D8%A7%DB%8C%D9%86%20%D8%A7%D8%AF%D8%A7%D8%B1%D9%87,%D8%B2%D8%B1%D8%A7%D8%B9%D8%AA%20%D8%A8%D9%87%20%DA%A9%D8%B4%D8%A7%D9%88%D8%B1%D8%B2%D8%A7%D9%86%20%D8%A2%D8%B3%DB%8C%D8%A8%20%D9%85%DB%8C%E2%80%8C%D8%B1%D8%B3%D8%AF.>
1. اداره ملی حفاظت محیط زیست، ریاست تغییر اقلیم، لینک:
<https://www.nepa.gov.af/service3dr>
1. افغانستان؛ متاثر از تغییرات اقلیم و محروم از نشست اقلیمی، 20 میزان 1402 ه.ش، لینک:
<https://www.dw.com/fa-af/افغانستان-شدیداً-آسیب‌پذیر-از-تغییر-اقلیم-و-محروم-از-نشست-اقلیمی/a-67693391>

¹. Najibullah Zaki, An Overview of Climate Change in Afghanistan: Causes, Consequences, Challenges and Policies, January, Page 3.

¹. اتحادیه اروپا: افغانستان آسیب پذیرترین کشور در برابر تغییرات اقلیمی است، 2024 May 4، لینک:

<https://www.aa.com.tr/fa/3207875/افغانستان-اتحادیه-اروپا-افغانستان-آسیب-پذیرترین-کشور-در-برابر-تغییرات-اقلیمی-است>

¹. UNAMA: TIME TO MOVE FROM AWARENESS TO ACTION AS COP 28 OPENS IN DUBAI, 1 Dec 2023, link:

<https://unama.unmissions.org/time-move-awareness-action-cop28-opens-dubai>

¹. Climate Action: Causes and Effects of Climate Change, link:

<https://www.un.org/en/climatechange/science/causes-effects-climate-change>

¹. Worldometer: CO2 Emissions by Country, link:

<https://www.worldometers.info/co2-emissions/co2-emissions-by-country/>

¹. ایسنا: علل وقوع سیل در افغانستان؛ چالش‌ها برای مقابله با بلایای طبیعی، 16 می 2024م، لینک:

<https://www.aa.com.tr/fa/%D8%A7%D9%81%D8%BA%D8%A7%D9%86%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86%D8%B9%D9%84%D9%84-%D9%88%D9%82%D9%88%D8%B9-%D8%B3%DB%8C%D9%84-%D8%AF%D8%B1%D8%A7%D9%81%D8%BA%D8%A7%D9%86%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86-%DA%86%D8%A7%D9%84%D8%B4-%D9%87%D8%A7-%D8%A8%D8%B1%D8%A7%DB%8C-%D9%85%D9%82%D8%A7%D8%A8%D9%84%D9%87-%D8%A8%D8%A7-%D8%A8%D9%84%D8%A7%DB%8C%D8%A7%DB%8C-%D8%B7%D8%A8%DB%8C%D8%B9%DB%8C/3219984>

¹. Unicef: Humanitarian Situation Report, 1-January-30 June 2024, link:

https://www.unicef.org/afghanistan/media/10386/file/Afghanistan%20Country%20Office%20Mid-Year%20Sitrep%20Number%206_%20Jan%20-%20June%202024_Cleared.pdf.pdf

¹. Ariana News : اوچا: 48 درصد از جمعیت افغانستان... 15 اسد 1403 هـ.ش، لینک:

<https://www.ariananews.af/fa/%D8%A7%D9%88%DA%86%D8%A7%DB%B4%DB%B8%D8%AF%D8%B1%D8%B5%D8%AF%D8%A7%D8%B2%D8%AC%D9%85%D8%B9%DB%8C%D8%AA%D8%A7%D9%81%D8%BA%D8%A7%D9%86%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86-%D8%B2%DB%8C%D8%B1%D8%AE%D8%B7/>

¹. Save the Children : AFGHANISTAN: Extreme weather forces more people from their homes in first six months of 2024 than all 2023, 6 August, 2024, link:

<https://afghanistan.savethechildren.net/news/afghanistan-extreme-weather-forces-more-people-their-homes-first-six-months-2024-all-2023>

¹. اقلیم بارشی سرزمین افغانستان، فصلنامه تحقیقات جغرافیایی، سال 29، شماره سوم، پائیز 1393، شماره مسلسل 114، ص 198، لینک:

<https://georesearch.ir/article-1-355-fa.pdf>

¹. اداره ملی آمادگی و رسیدگی به حوادث: خشکسالی، لینک:

<https://andma.gov.af/drl/%D8%AE%D8%B4%DA%A9%D8%B3%D8%A7%D9%84%DB%8C>

¹. Unicef: Humanitarian Situation Report, 1-January-30 June 2024, link:

https://www.unicef.org/afghanistan/media/10386/file/Afghanistan%20Country%20Office%20Mid-Year%20Sitrep%20Number%206_%20Jan%20-%20June%202024_Cleared.pdf.pdf

¹. طلوع نیوز: اثرهای بد تغییر اقلیم در کشور؛ 17 دلو 1402 هـ.ش، لینک:

<https://tolonews.com/fa/afghanistan-187298#:~:text=20%آشامیدنی%20%8C%20هستند.-%E2%80%8C>

زیست 20% دره 20% این 20% نشست، به 20% آسایش، عبدالسلام 20% حقانی 20% معاون 20% اداره ملی 20% حفاظت 20% محیط 20% بررسی 20% ندارند 20% آسایش 20% دست

¹ .Alison Freebairn et al (2020), page 9. IFRC World Disasters Report 2020.

¹ . وبسیاییت جامع هوا و اقلیم غنای ایران: تغییر اقلیم و زمین لرزه، 5 اسد 1396 ه.ش، لینک:

<https://climatology.ir/?p=15363>

¹ . Climate Change: Global Temperature, 18, January 2024, link:

[https://www.climate.gov/news-features/understanding-climate/climate-change-global-temperature#:~:text=Earth's%20temperature%20has%20risen%20by%200.20%C2%B0%20C\)%20per%20decade.](https://www.climate.gov/news-features/understanding-climate/climate-change-global-temperature#:~:text=Earth's%20temperature%20has%20risen%20by%200.20%C2%B0%20C)%20per%20decade.)

¹ . Najibullah Zaki, An Overview of Climate Change in Afghanistan: Causes, Consequences, Challenges and Policies, January, Page 11.

¹ . Ariana News : اوچا: 48 درصد از جمعیت افغانستان... 15 اسد 1403 ه.ش، لینک:

<https://www.ariananews.af/fa/%D8%A7%D9%88%DA%86%D8%A7%DB%B4%DB%B8D8%AF%D8%B1%D8%B5%D8%AF%D8%A7%D8%B2%D8%AC%D9%85%D8%B9%DB%8C%D8%AA%D8%A7%D9%81%D8%BA%D8%A7%D9%86%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86-%D8%B2%DB%8C%D8%B1%D8%AE%D8%B7/>

مرکز مطالعات استراتژیک و منطقوی یک نهاد مطالعاتی غیردولتی و غیرانتفاعی می باشد که در سال ۱۳۸۸ خورشیدی در شهر کابل بنیان نهاده شده است. این مرکز از طریق پژوهش های دقیق و بی طرفانه خویش به منظور ارزیابی و غنای پالیسی ها در افغانستان و منطقه فعالیت می کند.

ارتباط با ما:

ایمیل: csrskabul@gmail.com info@csrskabul.com

وب سایت: www.csrskabul.net - www.csrskabul.com

 : +93780618000

تماس: +۹۳۷۸۰۶۱۸۰۰۰

www.csrskabul.com

info@csrskabul.com